ZDRUŽENIE MIEST A OBCÍ SLOVENSKA

KOMUNÁLNY **SPRAVODAJCA**

pre členské mestá a obce

5/2018

PREHĽAD PRÁVNYCH PREDPISOV

Prehľad o zmenách v poskytovaní sociálnych služieb

Milé kolegyne, vážení kolegovia,

aktuálne vydanie Komunálneho spravodajcu nadväzuje na informáciu, ktorú koncom februára spracovala predsedníčka sociálnej sekcie Božena Kováčová vo vzťahu k zmenám súvisiacim v poskytovaní a financovaní sociálnych služieb vo verejnom záujme zo strany obce.

Keďže od prvého januára tohto roka platia pri poskytovaní sociálnych služieb viaceré zmeny, zamerali sme sa nielen na ich prehľad, ale aj na ich právny výklad.

Preto sme spracovali rámcové informácie zákonu, zmene financovania neverejných poskytovateľov a regulácii úhrady.

Michal Sýkora, predseda ZMOS

Predmet:

- **zmena zákona o sociálnych službách od 30. 12. 2017**
- **zmena financovania neverejných poskytovateľov sociálnych služieb poskytujúcich sociálnu službu vo verejnom záujme zo strany obce**
- **regulácia úhrady za sociálnu službu prijímateľom sociálnej služby**

I. Východiská

Dňa 23. decembra 2017 bol v Zbierke zákonov SR vyhlásený zákon č. 331/2017 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov , ďalej len *„zákon o sociálnych službách“* sa mení v prevažnej časti (t. j. čl. I bod 1 až 204 a 209 až 218) od 1. januára 2018. Od 30. decembra 2017 sa menia len ďalej uvedené ustanovenia zákona.

II. Teória a výklad – zmena zákona

Zákon č. 331/2017 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov mení **zákon o sociálnych službách od 30.12.2017** v týchto prípadoch :

čl. I bod 205 až 208

205. V § 110d sa slová "31. decembra 2017" nahrádzajú slovami "31. augusta 2019".

Ust. § 110d znelo :

V období od 1. marca 2012 do 31. decembra 2017 ministerstvo nehodnotí podmienky kvality poskytovanej sociálnej služby podľa § 79 ods. 1 písm. e).

Na základe tejto novely **ministerstvo nebude hodnotiť** podmienky kvality poskytovaných sociálnych služieb **až do 31. augusta 2019.**

206. V § 110z ods. 1 celom texte a ods. 2 sa slová "31. decembra 2017" nahrádzajú slovami "30. júna 2018".

Ust. § 110z ods.1 a 2 znelo :

(1) Osoba, ktorá poskytuje k 28. februáru 2017 za odplatu činnosti, ktoré majú charakter odborných činností, obslužných činností alebo ďalších činností podľa § 16 až 18, alebo súboru týchto činností v rozsahu ustanovenom pre sociálnu službu podľa § 32a ods. 1 písm. b) alebo § 32b, bude tieto činnosti poskytovať aj po 28. februári 2017 a nie je zapísaná do registra, je oprávnená tieto činnosti vykonávať bez splnenia podmienky zápisu do registra do oznámenia vykonania zápisu do registra alebo do právoplatnosti rozhodnutia o nezapísaní do registra, ak do 31. decembra 2017 požiada o zápis do registra, inak do 31. decembra 2017; § 99 ods. 5 sa v tom prípade neuplatňuje.

(2) Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúlaďovania rodinného života a pracovného života poskytovaná podľa zákona účinného do 28. februára 2017 sa považuje za pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31 a službu na podporu zosúlaďovania rodinného života a pracovného života podľa § 32a. Osoby, ktoré poskytovali pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podporu zosúlaďovania rodinného života a pracovného života k 28. februáru 2017 na základe zápisu do registra a túto sociálnu službu budú poskytovať aj po 28. februári 2017, sú povinné zosúladiť podmienky na poskytovanie tejto sociálnej služby s § 31 a 32a do 31. decembra 2017.

Na základe novely sa do 30. júna 2018 predlžuje lehota:

1.) pre zápis do registra poskytovateľov sociálnych služieb

pre osobu, ktorá poskytuje k 28. februáru 2017 za odplatu činnosti, ktoré majú charakter odborných činností, obslužných činností alebo ďalších činností podľa § 16 až 18, alebo súboru týchto činností v rozsahu ustanovenom pre sociálnu službu:

1. podľa § 32a ods. 1 písm. b) - Služba na podporu zosúlaďovania rodinného života a pracovného života sa poskytuje rodičovi alebo fyzickej osobe, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, v čase prípravy na povolanie štúdiom na strednej škole alebo na vysokej škole alebo v čase vykonávania zárobkovej činnosti, poskytovaním starostlivosti o dieťa do troch rokov veku alebo do šiestich rokov veku, ak je dieťaťom s nepriaznivým zdravotným stavom.
2. alebo podľa § 32b - zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa

a ktorá bude tieto činnosti poskytovať aj po 28. februári 2017

2.) na zosúladenie podmienok na poskytovanie sociálnych služieb s § 31- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a s § 32a - služba na podporu zosúlaďovania rodinného života a pracovného života

pre osoby, ktoré poskytovali pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podporu zosúlaďovania rodinného života a pracovného života k 28. februáru 2017 na základe zápisu do registra a túto sociálnu službu budú poskytovať aj po 28. februári 2017

207. V § 110z ods. 8 písmeno a) znie:

"a) od 1. júla 2018, ak bola do 30. júna 2018 zapísaná do registra,".

208. V § 110z ods. 8 písm. b) sa slová "31. decembra 2017" nahrádzajú slovami "30. júna 2018".

Ust. § 110z ods. 8 znelo:

Osoba, ktorá poskytuje k 28. februáru 2017 za odplatu činnosti, ktoré majú charakter odborných činností, obslužných činností alebo ďalších činností podľa § 16 až 18, alebo súboru týchto činností v rozsahu ustanovenom pre sociálnu službu podľa § 32b, a bude ich poskytovať aj po 28. februári 2017, je povinná splniť maximálny počet prijímateľov sociálnej služby na jedného svojho zamestnanca a minimálny percentuálny podiel odborných zamestnancov na celkovom počte zamestnancov podľa prílohy č. 1
a) od 1. januára 2018, ak bola do 31. decembra 2017 zapísaná do registra,
b) odo dňa zápisu do registra, ak nebola do 31. decembra 2017 zapísaná do registra. (8)

Novela predlžuje lehotu pre splnenie maximálneho počtu prijímateľov sociálnej služby na jedného zamestnanca a pre minimálny percentuálny podiel odborných zamestnancov na celkovom počte zamestnancov z od 1. januára 2018 na **od 1. júla 2018:**

- pre osoby, ktorá poskytovali k 28. februáru 2017 za odplatu činnosti, ktoré majú charakter odborných činností, obslužných činností alebo ďalších činností podľa § 16 až 18, alebo súboru týchto činností v rozsahu ustanovenom pre sociálnu službu podľa **§ 32b – zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa.**

II. Teória a výklad – zmena financovania neverejných poskytovateľov poskytujúcich sociálnu službu vo verejnom záujme zo strany obce

Financovanie sociálnych služieb poskytovaných neverejným poskytovateľom zo strany obce:

Podľa § 71 ods. 3 zákona o sociálnych službách platí:

Sociálne služby poskytované neverejným poskytovateľom sociálnej služby môžu byť financované
a) z finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a z finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby za podmienok ustanovených týmto zákonom,
b) z úhrad za sociálne služby od prijímateľa sociálnej služby na základe zmluvy o poskytovaní sociálnej služby a z úhrad za iné činnosti podľa § 15 ods. 3 uvedených v osobitnej zmluve podľa § 74 ods. 8,
c) z rozpočtu ministerstva, a to z
1. finančného príspevku na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou podľa § 78a,
2. finančného príspevku na poskytovanie sociálnej služby v nocľahárni podľa § 78aa,
d) z vlastných zdrojov neverejného poskytovateľa sociálnej služby,
e) z prostriedkov prijatých na základe písomnej darovacej zmluvy, 35)
f) z výsledku hospodárenia z podnikateľskej činnosti po zdanení daňou z príjmov, ktorú vykonáva neverejný poskytovateľ sociálnej služby podľa osobitných predpisov, 36)
g) zo zisku zo sociálneho podniku, 34)
h) z iných zdrojov.“

A./ Príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby - § 75 v spojení s § 77

1. povinnosť obce - § 75 ods. 1

Rozširuje a spresňuje povinnosť obce **poskytovať príspevok na prevádzku** poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby a nové znenie § 75 ods. 1 je nasledovné :

„Obec je povinná poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk, ak o poskytovanie tejto sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej služby, okrem neverejného poskytovateľa sociálnej služby krízovej intervencie, požiadala obec a poskytuje
a) sociálnu službu v zariadení, ktorým je
1. nízkoprahové denné centrum,
2. zariadenie pre seniorov,
3. zariadenie opatrovateľskej služby,
4. denný stacionár,
b) terénnu sociálnu službu krízovej intervencie,

c) nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu,
d) pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31,
e) opatrovateľskú službu,
f) prepravnú službu.“

Povinnosť obce poskytovať **príspevok na prevádzku neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby** **sa rozširuje aj na :**

- zariadenie pre seniorov,
- zariadenie opatrovateľskej služby
- denný stacionár, a
- terénnu sociálnu službu krízovej intervencie.

Povinnosť obce poskytovať **príspevok na prevádzku** neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby sa spresňuje pokiaľ ide o nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu tak, že sa ju presúva z písm. a) kde sú zaradené sociálne služby v zariadení do písm. c) pretože táto služba nie je službou poskytovanou v sociálnom zariadení.

2. **možnosť obce - § 75 ods.6 a 7**

- Podľa **§ 75 ods.6** zákona č. 448/2008 Z. z. **obec** alebo vyšší územný celok **môže poskytovať finančný príspevok na prevádzku** poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk a poskytuje sociálnu službu, ktorou je

a) podporná sociálna služba v zariadení, ktorým je
   1. denné centrum,
   2. jedáleň,
   3. práčovňa,
   4. stredisko osobnej hygieny,

b) sprostredkovanie tlmočníckej služby,
c) sprostredkovanie osobnej asistencie,
d) sprievodcovská a predčitateľská služba,
e) požičiavanie pomôcok,
f) monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
g) krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií,
h) pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností,
i) základné sociálne poradenstvo ako samostatná odborná činnosť,
j) sociálna služba v komunitnom centre,
k) služba na podporu zosúlaďovania rodinného života a pracovného života,
l) služba na podporu zosúlaďovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa.

Novela vypúšťa z ust. § 75 ods.6 možnosť obce poskytnúť finančný príspevok na prevádzku:

- služby včasnej intervencie, pretože poskytnutie tohto finančného príspevku sa realizuje ako obligatórna pôsobnosť vyššieho územného celku, táto možnosť obce je daná v §75 odseku 7
- terénnej sociálnej služby krízovej intervencie, pretože už je to povinnosť obcí - § 75 ods. 1 písm. b).
- podpory samostatného bývania, pretože poskytnutie tohto finančného príspevku sa realizuje ako obligatórna pôsobnosť vyššieho územného celku -§ 75 ods. 3 písm. e), táto možnosť obce je daná v §75 odseku 7

- Podľa **§ 75 ods.7** zákona č. 448/2008 Z. z. **obec môže poskytovať finančný príspevok na prevádzku** poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk, ak o poskytovanie tejto sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej

služby požiadala obec a poskytuje sociálnu službu uvedenú v §75 v odsekoch 3 a 4, **ak tieto finančné príspevky neposkytuje vyšší územný celok.**

V prípade postupu podľa § 75 ods.7 zákona č. 448/2008 Z. z. ide o sociálne služby, kde má povinnosť poskytovať príspevok vyšší územný celok a ide o nasledovné sociálne služby:

Podľa § 75 ods.3:

a) sociálnu službu v zariadení, ktorým je
   1. útulok,
   2. domov na pol ceste,
   3. zariadenie núdzového bývania,
   4. zariadenie dočasnej starostlivosti o dieťa,
   5. zariadenie podporovaného bývania,
   6. rehabilitačné stredisko,
   7. domov sociálnych služieb,
   8. špecializované zariadenie,

b) službu včasnej intervencie,
c) tlmočnícku službu,
d) sociálnu službu v integračnom centre,
e) podporu samostatného bývania.

Podľa § 75 ods.4:

a) špecializované sociálne poradenstvo ako samostatnú odbornú činnosť,
b) sociálnu rehabilitáciu ako samostatnú odbornú činnosť.

Výška finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby je upravená v § 77 zákona č. 448/2008 Z. z.

Novela na rozdiel od doterajšej právnej úpravy ustanovuje aj povinnosť obcí a vyšších územných celkov zverejniť priemerné bežné výdavky na poskytovanie sociálnej služby príslušného druhu, formy a kapacity v pôsobnosti obce a vyššieho územného celku za predchádzajúci rozpočtový rok v prepočte na jednotku výkonu najneskôr do konca februára príslušného rozpočtového roka a aj v štruktúre nákladových položiek podľa § 72 ods. 5 do konca apríla príslušného rozpočtového roka.

Podľa § 110ag ods. 7 zákona o sociálnych službách sa finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby na rozpočtový rok 2018 určí podľa § 77 účinného do 31. decembra 2017. Príjem neverejného poskytovateľa sociálnej služby na rozpočtový rok 2018 z poskytnutého finančného príspevku na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou podľa § 78a na túto sociálnu službu v prepočte na prijímateľa sociálnej služby a finančného príspevku na poskytovanie sociálnej služby v nocľahárni podľa § 78aa na túto sociálnu službu v prepočte na prijímateľa sociálnej služby sa zohľadní pri zúčtovaní finančného príspevku na prevádzku za rozpočtový rok 2018.

B./ Príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy - § 75 ods.2 a §76

Povinnosť obce poskytovať **príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy** v zmysle § 75 ods.2 cit. zákona **sa nemení a obec ho poskytuje** neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk, ak o poskytovanie tejto sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej služby požiadala obec a poskytuje **opatrovateľskú službu.**

Vypúšťa sa právna možnosť poskytovania finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy zo strany obce neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, a to u sociálnych služieb:

a) zariadenie podporovaného bývania,
b) rehabilitačné stredisko,
c) domov sociálnych služieb,
d) špecializované zariadenie.

V daných prípadoch išlo podľa právnej úpravy účinnej do 1.1.2018 o obligatórnu pôsobnosť vyššieho územného celku. Novelou došlo k vypusteniu tejto povinnosti - § 75 ods.4. Dôvodom je nová právna úprava spolufinancovania poskytovania sociálnej služby neverejnými poskytovateľmi v zariadeniach podmienených odkázanosťou zo strany štátu prostredníctvom rozpočtovej kapitoly Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR v § 78a cit. zákona a súvisiaca právna úprava spôsobu určenia finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby v § 77.

Výška príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy je podľa § 76 **určená v prílohe č. 5** podľa počtu a štruktúry prijímateľov opatrovateľskej služby z hľadiska stupňa ich odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy.

C./ Finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou - § 78a ods.8 písm. a)

„Ak finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby na príslušný rozpočtový rok ministerstvo neposkytlo, môže na základe písomnej žiadosti neverejného poskytovateľa sociálnej služby tento finančný príspevok vo výške podľa prílohy č. 6 z príjmov svojho rozpočtu poskytnúť

a) obec, ak finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou neposkytol vyšší územný celok,

b) vyšší územný celok, ak finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou neposkytla obec.“

Výška príspevku je podľa § 78a ods.8 **určená v prílohe č. 6**

D./ Finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v nocľahárni - § 78aa ods. 5

„Na základe písomnej zmluvy podľa osobitného predpisu13) môže obec z príjmov svojho rozpočtu poskytovať finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v nocľahárni na príslušný rozpočtový rok neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý ju o poskytnutie tohto finančného príspevku písomne požiada, ak tento príspevok neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby na tento rozpočtový rok ministerstvo neposkytlo. Finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v nocľahárni obec poskytuje na jedno miesto v zariadení najmenej vo výške podľa prílohy č. 4a pre tento druh sociálnej služby.“

Výška príspevku je podľa § 78aa ods.5 **určená v prílohe č. 4a**

III. Praktické návody a riešenia – zmena zákona

Novela predlžuje lehoty v uvedených prípadoch, **kedy prechodné ustanovenia zákona pri predchádzajúcich novelizáciách poskytovali prechodné obdobie na zosúladenie s novou právnou úpravou.**

Novela posúva tiež termín dokedy bude ministerstvo nebude hodnotiť podmienky kvality poskytovaných sociálnych služieb v zmysle § 79 ods. 1 písm. e), **a teda ministerstvo nebude hodnotiť podmienky kvality poskytovaných sociálnych služieb až do 31.augusta 2019.**

III. Praktické návody a riešenia - zmena financovania neverejných poskytovateľov poskytujúcich sociálnu službu vo verejnom záujme zo strany obce

Poskytovanie

- **finančného príspevku na prevádzku a**
- **finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy**

neverejným poskytovateľom sociálnej služby je viazané na splnenie nasledovných právnych podmienok:

- **neverejný poskytovateľ neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk-** § 75 ods.1 a 2 cit. zákona
- **žiadosť obce** o poskytovanie tejto sociálnej služby adresovaná neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby - § 75 ods.1 a 2 cit. zákona (okrem neverejného poskytovateľa sociálnej služby krízovej intervencie , ktorý poskytuje: sociálnu službu v zariadení, ktorým je nízkoprahové denné centrum, terénnu sociálnu službu krízovej intervencie, nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu.)
- **neverejný poskytovateľ** sociálnej služby **podal písomnú žiadosť** o poskytnutie finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby podľa odsekov 1 až 8.
- **neverejný poskytovateľovi sociálnej služby obci doručil zmluvy** o poskytovaní sociálnej služby uvedenej v § 34 až 41 **alebo doručil zoznam osôb** s uvedením osobných údajov uvedených v § 94c ods. 3 písm. a) až c), ktorým sociálnu službu poskytuje alebo poskytol, ak poskytovateľ sociálnej služby nie je povinný uzatvoriť písomnú zmluvu o poskytovaní sociálnej služby - § 75 ods.5 cit. zákona
- **neverejný poskytovateľ** sociálnej služby **poskytuje sociálnu službu vo verejnom záujme, tu sa <u>mení definícia vereného záujmu</u> tak,** že podľa novely - § 75 ods.10:
  - ide o poskytovanie sociálnej služby <u>prijímateľovi sociálnej služby, ktorý je na sociálnu službu odkázaný,</u>
  - a <u>poskytovanie sociálnej služby</u> neverejným poskytovateľom sociálnej služby <u>je v súlade s komunitným plánom sociálnych služieb príslušnej obce</u>
- **na základe písomnej zmluvy,** najskôr odo dňa uzatvorenia zmluvy o poskytovaní týchto finančných príspevkov, pre účastníkov zmluvy platia ustanovenia § 76 a 77.

Na poskytovanie príspevkov je príslušná:

a) v prípade poskytovania finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy
a
finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby
obec alebo vyšší územný celok**, kde má prijímateľ sociálnej služby trvalý pobyt,** bez ohľadu na to, ktorá obec vydala rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu alebo ktorý vyšší územný celok vydal rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu **v prípade sociálnej služby:**

§ 31- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa
§ 32 - zariadenie dočasnej starostlivosti o deti
§ 32a - služba na podporu zosúlaďovania rodinného života a pracovného života,
§ 32b - zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
§ 33 - služba včasnej intervencie
§ 34 - zariadenie podporovaného bývania
§ 35 - zariadenie pre seniorov
§ 36 - zariadenie opatrovateľskej služby
§ 37 - rehabilitačné stredisko
§ 38 - domov sociálnych služieb
§ 39 - špecializované zariadenie
§ 40 - denný stacionár
§ 41 - opatrovateľská služba
§ 42 - prepravná služba
§ 47 - požičiavanie pomôcok
§ 52 - monitorovanie a signalizácia potreby pomoci
§ 54 - odľahčovacia služba

§ 55 - pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností
§ 56 - denné centrum

b) **v prípade poskytovania finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby obec** alebo vyšší územný celok podľa svojej pôsobnosti, v ktorého územnom obvode sa nachádza **miesto poskytovania sociálnej služby,** bez ohľadu na trvalý pobyt prijímateľa sociálnej služby **v prípade sociálnej služby:**

§ 24a - terénna sociálna služba krízovej intervencie
§ 24b - nízkoprahové denné centrum,
§ 24c - integračné centrum
§ 24d - komunitné centrum
§ 25 - nocľaháreň
§ 26 - útulok
§ 27 - domov na polceste
§ 28 - nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu
§ 29 - zariadenie núdzového bývania
§ 43 - sprievodcovská služba a predčitateľská služba
§ 44 - tlmočnícka služba
§ 45 - sprostredkovanie tlmočníckej služby
§ 46 - sprostredkovanie osobnej asistencie
§ 53 - krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií
§ 57 – podpora samostatného bývania
§ 58 - jedáleň
§ 59 - práčovňa
§ 60 - stredisko osobnej hygieny

- prevádzka špecializovaného sociálneho poradenstva a sociálnej rehabilitácie poskytovaných ako samostatné odborné činnosti

Regulácia úhrady za sociálnu službu prijímateľom sociálnej služby

Od 1. januára 2018 mení novela tiež úhradu za sociálne služby prijímateľom sociálnej služby. Ustanovenie § 72 zákona č. 448/2008 Z. z. **reguluje úhrady za sociálnu službu u**:

- **verejných poskytovateľov** sociálnych služieb a
- **neverejných poskytovateľov** sociálnej služby, **ktorí neposkytujú sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk**

Regulácia úhrady za sociálnu službu **sa netýka** neverejných poskytovateľov sociálnej služby, ktorý poskytujú službu s cieľom dosiahnuť zisk.

Verejný poskytovateľ sociálnej služby podľa § 72 ods. 2 zákona č. 448/2008 Z. z. určuje sumu úhrady za sociálnu službu, spôsob jej určenia a platenia úhrady **zmluvou podľa § 74 v súlade so všeobecne záväzným nariadením** obce alebo všeobecne záväzným nariadením vyššieho územného celku.

Priemerná suma úhrady za sociálnu službu požadovaná verejným poskytovateľom sociálnej služby od prijímateľov tejto sociálnej služby musí byť po prepočítaní tejto úhrady na prijímateľa tejto sociálnej služby na mesiac alebo na inú jednotku výkonu podľa § 77 ods. 1 najviac vo výške rozdielu medzi

a) priemernými ekonomicky oprávnenými nákladmi verejného poskytovateľa tejto sociálnej služby za predchádzajúci rozpočtový rok, po ich prepočítaní na mesiac na prijímateľa sociálnej služby alebo na inú jednotku výkonu podľa § 77 ods. 1, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, po ich prepočítaní na mesiac na počet miest v zariadení zapísaný v registri a

b) priemerným príjmom verejného poskytovateľa sociálnej služby za predchádzajúci rozpočtový rok z finančného príspevku podľa § 71 ods. 6 a 7 a úhrady ekonomicky oprávnených nákladov spojených s poskytovaním sociálnej služby podľa § 71 ods. 10, po prepočítaní týchto príjmov na mesiac na prijímateľa sociálnej služby, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, po prepočítaní týchto príjmov na mesiac na počet miest v zariadení zapísaný v registri.

Neverejný poskytovateľ sociálnej služby ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk podľa § 72 ods. 3 zákona č. 448/2008 Z. z. určuje sumu úhrady za sociálnu službu, spôsob jej určenia a platenia úhrady **zmluvou podľa § 74 v súlade s aktuálnym cenníkom** sociálnej služby, ktorý zverejnení na svojom webovom sídle, a ak ho nemá, na inom verejne dostupnom mieste.

Priemerná suma úhrady za sociálnu službu požadovaná neverejným poskytovateľom sociálnej služby od prijímateľov tejto sociálnej služby po prepočítaní tejto úhrady na prijímateľa tejto sociálnej služby na mesiac alebo na inú jednotku výkonu podľa § 77 ods. 1 najviac vo výške rozdielu medzi

a)priemernými ekonomicky oprávnenými nákladmi neverejného poskytovateľa tejto sociálnej služby za predchádzajúci rozpočtový rok, po ich prepočítaní na mesiac na prijímateľa sociálnej služby alebo na inú jednotku výkonu podľa § 77 ods. 1, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, po ich prepočítaní na mesiac na počet miest v zariadení zapísaný v registri a

b)priemerným príjmom neverejného poskytovateľa sociálnej služby za predchádzajúci rozpočtový rok z finančného príspevku podľa § 76, § 77, § 78a a 78aa po prepočítaní týchto príjmov na mesiac na prijímateľa sociálnej služby alebo na inú jednotku výkonu podľa § 77 ods. 1, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, po prepočítaní týchto príjmov na mesiac na počet miest v zariadení zapísaný v registri.

Pokiaľ títo **poskytovatelia sociálnej služby neposkytovali sociálnu službu počas predchádzajúceho rozpočtového roka**, potom sa plnenie podmienok podľa § 72 odsekov 2 a 3 posudzuje podľa údajov o finančných podmienkach predložených poskytovateľom ako príloha k žiadosti o zápis do registra, a ak ide o neverejného poskytovateľa sociálnej služby aj podľa cenníka sociálnej služby predloženého poskytovateľom ako príloha k žiadosti o zápis do registra.

Novela v § 72 ods. 5 spresňuje ekonomicky oprávnené náklady podľa § 72 odsekov 2 a 3 tak, že určuje, že sú to náklady poskytovateľa sociálnej služby na činnosti uvedené v § 16 až 18, ktoré je pre poskytovaný druh sociálnej služby povinný vykonávať, zabezpečovať ich vykonávanie alebo utvárať podmienky na ich vykonávanie a na činnosti, uvedené v § 61 ods. 9 (liečebno-výchovnú starostlivosť, psychologickú starostlivosť a špeciálno-pedagogickú starostlivosť).

Podľa prechodného ustanovenia k úpravám účinným od 1. januára 2018 - § 110af platí, že :

- príjem verejného poskytovateľa sociálnej služby za rozpočtový rok 2017 na účely § 72 ods. 2 písm. b) je príjem z finančného príspevku na financovanie sociálnej služby v zariadení podľa § 71 ods. 6 a príjem z úhrady ekonomicky oprávnených nákladov spojených s poskytovaným sociálnej služby podľa § 71 ods. 7 účinných do 31. decembra 2017,
- príjem neverejného poskytovateľa sociálnej služby za rozpočtový rok 2017 na účely § 72 ods. 3 písm. b) je príjem z finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy podľa § 76, príjem z finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby podľa § 77 a príjem z finančného príspevku na poskytovanie sociálnej služby podľa § 78a účinných do 31. decembra 2017.

Podľa prechodného ustanovenia k úpravám účinným od 1. januára 2018 na základe zákona č. 351/2017 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony - § 110al platí, že :

„Príjem z úhrady ošetrovateľskej starostlivosti na základe verejného zdravotného poistenia sa na účely určenia najvyššej sumy úhrady za sociálnu službu podľa § 72 a výšky finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby podľa § 77 prvýkrát zohľadní podľa § 71 ods. 4 účinného od 1. januára 2018 na rozpočtový rok 2019. Skutočný príjem neverejného poskytovateľa sociálnej služby z úhrady ošetrovateľskej

starostlivosti na základe verejného zdravotného poistenia sa zohľadní pri zúčtovaní finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby za rozpočtový rok 2018.“

Novela zákona č. 448/2008 Z. z. priniesla aj nasledovné zmeny týkajúce sa úhrady za sociálnu službu:

1.)

Novela v § 72a ods. 8 písm. f) a g) zákona č. 448/2008 Z. z. ustanovuje, ktoré príjmy sa spoločne posudzujú a započítavajú. **V prípadoch platenia úhrady podľa § 73 ods. 12 až 13,** t. j. ak nevznikne prijímateľovi sociálnej služby povinnosť platiť celú úhradu alebo jej časť za sociálnu službu a táto povinnosť prechádza postupne na zaopatrené plnoleté deti a rodičov, ak sa ich príjem spoločne neposudzuje a spoločne nezapočítava s príjmom prijímateľa sociálnej služby; potom na účely platenia úhrady za sociálnu službu sa spoločne posudzujú a spoločne započítavajú príjmy takto:

„ Na účely platenia úhrady za sociálnu službu sa spoločne posudzujú a spoločne započítavajú príjmy u:

...

f) posudzovaného zaopatreného plnoletého dieťaťa, ktoré platí úhradu za sociálnu službu za rodiča alebo jej časť podľa § 73 ods. 12 alebo ods. 13, jeho príjem, príjem jeho manžela alebo manželky a príjmy nezaopatrených detí žijúcich s ním v domácnosti,40b)

g) posudzovaného rodiča, ktorý platí úhradu za sociálnu službu za zaopatrené plnoleté dieťa alebo jej časť podľa § 73 ods. 12 alebo ods. 13, jeho príjem, príjem jeho manžela alebo manželky.“

2.)

Pri rozhodovaní obcí alebo vyšších územných celkov podľa § 73 ods.13 zákona č.448/2008 Z. z. (o povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov zaplatiť úhradu poskytovateľovi sociálnej služby za sociálnu službu alebo jej časť za prijímateľa sociálnej služby, ktorému nevznikne povinnosť platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť) sú obce a vyššie územné celky viazané právoplatným rozhodnutím súdu o neurčení vyživovacej povinnosti zaopatreného plnoletého dieťaťa alebo rodiča voči prijímateľovi sociálnej služby.

Ak zaopatrené plnoleté dieťa alebo rodič zastáva názor, že požadovanie platenia úhrady za sociálnu službu alebo jej časti považuje za rozporné s dobrými mravmi, musí sa domáhať v rámci súdneho konania aby súd rozhodol o nepriznaní výživného voči svojmu rodičovi, resp. zaopatrenému plnoletému dieťaťu, ktorý je prijímateľom sociálnej služby. Vydaným právoplatným rozhodnutím súdu sú obec a vyšší územný celok pri rozhodovaní o povinnosti zaopatreného plnoletého dieťaťa alebo rodiča platiť úhradu za prijímateľa sociálnej služby obec a vyšší územný celok viazaní.

3.)

Zvyšuje sa výška povinného zostatku z príjmu prijímateľa sociálnej služby po zaplatení úhrady za sociálnu službu z doterajšej výšky najmenej 1,4-násobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu (1,4 x 199,48 eura/mesiac = 279, 272 eura/mesiac) **na 1,65-**násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu (1,65 x 199,48 eura/mesiac = 329, 142 eura/mesiac) **v týchto prípadoch :**

§ 73 ods. 1 zákona č.448/2008 Z. z :

- **opatrovateľská služba** a
- **pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa**

§ 73 ods. 5 zákona č.448/2008 Z. z :

- **ambulantná sociálna službu v zariadení sociálnych služieb bez poskytovania stravovania**

4.)

Ochrana prijímateľa sociálnej služby pred platením úhrady za sociálnu službu neprimeranej jeho príjmovým, majetkovým a rodinným pomerom ustanovená v § 72 až 73 zákona o sociálnych službách **sa rovnako vzťahuje aj na posudzovanie vymáhateľnosti** pohľadávky nezaplatenej úhrady za sociálnu službu alebo jej nezaplatenej časti. Podľa nového znenia § 73 ods.14 platí :

„ Ak prijímateľ sociálnej služby nie je povinný platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť ku dňu splatnosti úhrady za sociálnu službu a túto nezaplatenú úhradu za sociálnu službu alebo jej časť nezaplatí ku dňu splatnosti tejto úhrady za tohto prijímateľa sociálnej služby osoba podľa odseku 11 ani zaopatrené plnoleté deti alebo rodičia podľa odsekov 12 a 13, nezaplatená úhrada za sociálnu službu alebo jej časť je pohľadávka

poskytovateľa sociálnej služby voči tomuto prijímateľovi sociálnej služby; ak je prijímateľ sociálnej služby nezaopatreným dieťaťom, pohľadávka poskytovateľa sociálnej služby je pohľadávkou voči fyzickej osobe, ktorá má k tomuto dieťaťu vyživovaciu povinnosť. ***Uplatnenie nároku poskytovateľa sociálnej služby na pohľadávku podľa prvej vety nemá právne účinky,*** *ak* ***povinná osoba nemá v čase, v ktorom poskytovateľ sociálnej služby tento nárok uplatnil, príjem alebo majetok, z ktorého možno po použití odsekov 1 až 9 a § 72 a 72a, uspokojiť nárok poskytovateľa sociálnej služby, a to aj z časti****; to platí aj na pohľadávku, ktorá trvá po zániku právneho vzťahu pri poskytovaní sociálnej služby, z ktorého táto pohľadávka vznikla.“*

Nezaplatená úhrada za sociálnu službu alebo nezaplatená časť úhrady za sociálnu službu je podľa citovanej právnej úpravy pohľadávkou poskytovateľa sociálnej služby voči prijímateľovi sociálnej služby. Ak je prijímateľ sociálnej služby nezaopatreným dieťaťom, pohľadávka poskytovateľa sociálnej služby je pohľadávkou voči fyzickej osobe, ktorá má k tomuto dieťaťu vyživovaciu povinnosť. Pohľadávku možno uspokojiť vtedy, ak po jej uspokojení zostane prijímateľovi sociálnej služby, resp. posudzovanej osobe zostatok príjmu určený zákonom alebo najneskôr v dedičskom konaní.

Verejný poskytovateľ sociálnej služby a tiež neverejný poskytovateľ sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk sú povinní podľa § 72 ods. 20 **zverejniť na svojom webovom sídle,** a ak ho nemá, na inom verejne dostupnom mieste

1) najneskôr do konca februára príslušného rozpočtového roka - priemerné ekonomicky oprávnené náklady podľa § 72 odseku 2 písm. a) a odseku 3 písm. a) za predchádzajúci rozpočtový rok, po ich prepočítaní na mesiac na prijímateľa sociálnej služby, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, po ich prepočítaní na mesiac na počet miest v zariadení zapísaný v registri (podľa druhu sociálnej služby v prepočte aj na inú jednotku výkonu- napr. pri poskytovaní opatrovateľskej služby na počet hodín opatrovateľskej služby, pri poskytovaní prepravnej služby na počet km prepravnej služby, pri poskytovaní tlmočníckej služby na počet hodín tlmočenia, pri poskytovaní špecializovaného poradenstva na počet hodín špecializovaného sociálneho poradenstva)

2) **najneskôr do konca apríla príslušného rozpočtového roka - priemerné ekonomicky oprávnené náklady** podľa odseku 2 písm. a) a odseku 3 písm. a) za predchádzajúci rozpočtový rok **v štruktúre podľa § 72 odseku 5** , t. j. :

a) mzdy, platy a ostatné osobné vyrovnania vo výške, ktorá zodpovedá výške platu a ostatných osobných vyrovnaní podľa osobitného predpisu,

b) poistné na verejné zdravotné poistenie, poistné na sociálne poistenie a povinné príspevky na starobné dôchodkové sporenie platené zamestnávateľom v rozsahu určenom podľa písmena a),

c) tuzemské cestovné náhrady,

d) výdavky na energie, vodu a komunikácie,

e) výdavky na materiál okrem reprezentačného vybavenia nových interiérov,

f) dopravné,

g) výdavky na rutinnú údržbu a štandardnú údržbu okrem jednorazovej údržby objektov alebo ich častí a riešenia havarijných stavov,

h) nájomné za prenájom nehnuteľnosti alebo inej veci okrem dopravných prostriedkov a špeciálnych strojov, prístrojov, zariadení, techniky, náradia a materiálu najviac vo výške obvyklého nájomného, za aké sa v tom čase a na tom mieste prenechávajú do nájmu na dohodnutý účel veci toho istého druhu alebo porovnateľné veci,

i) výdavky na služby,

j) výdavky na bežné transfery v rozsahu vreckového podľa osobitného predpisu, odstupného, odchodného, náhrady príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca podľa osobitného predpisu,

k) odpisy hmotného majetku a nehmotného majetku podľa účtovných predpisov, o ktorom poskytovateľ sociálnej služby účtuje a odpisuje ho ako účtovná jednotka; odpis hmotného majetku, ktorým sú novoobstarané stavby, byty a nebytové priestory užívané na účely poskytovania sociálnych služieb v

zariadeniach alebo ich technické zhodnotenie, najviac vo výške obvyklého nájomného, za aké sa v tom čase a na tom mieste prenechávajú do nájmu na dohodnutý účel veci toho istého druhu alebo porovnateľné veci.

Táto povinnosť sa nevzťahuje na neverejného poskytovateľa sociálnej služby, ktorý poskytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk.

Vydáva: ZDRUŽENIE MIEST A OBCÍ SLOVENSKA

Redakčná rada: Michal Sýkora, predseda • JUDr. Jozef Sotolář, podpredseda • PhDr. Michal Kaliňák, tajomník

www.zmos.sk, EV 5286/15